

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

תוכן

- א. שנה כהשנה דמי ... ומהו דתימא הלך אחר רוב השנים ולא אית בהו עיבור קא משמע לן 1
- ב. אמר יין שאני טועם יובל ... שנת המשים כלפני המשים.....2
- ג. יובל אינו עולה למנין שבוע.....2
- ד. מי שיש לו שתי כיתי בנות משתי נשים ואמר קדשתי את בתי הגדולה ואיני יודע אם גדולה ... כולן מותרות חוץ מן הגדולה שבגדולות.....3
- ה. עד הקציר עד הבציר עד המסיק אינו אסור אלא עד שיגיע זה הכלל כל שזמנו קבוע ואמר עד שיגיע אסור עד שיגיע אמר עד שיהא אסור עד שיצא וכל שאין זמנו קבוע בין אמר עד שיהא בין אמר עד שיגיע אינו אסור אלא עד שיגיע.....3
- ו. עד הקיץ עד שיהא הקיץ עד שיתחילו העם להכניס בכלכלות עד שיעבור הקיץ עד שיקפילו המקצועות ... כלכלה של תאנים ולא כלכלה של ענבים.....4
- ז. הנודר מפירות הקיץ אין אסור אלא בתאנים ... תאנים מיקצצן בידא ענבים לא מיקצצן בידא.....5

דף סא.

א. שנה כהשנה דמי ... ומהו דתימא הלך אחר רוב השנים ולא אית בהו עיבור קא משמע לן

כבר התבאר לעיל דף ס. שהאוסר עצמו יין לשנה יש חילוק בנוסח אמירתו שאם היה עומד¹ באמצע השנה או קודם לו ואמר רונם יין שאני שותה שנה אחת או שנה סתם אסור שנה אחת מעת לעת² מעת שנדרר³.

אך אם אמר שנה זו, או השנה⁴, וי"א אף האומר עד שנה⁵, אסור רק עד סוף השנה ומותר ביום ראש השנה. ושנה זו מונין מתשרי עד תשרי, שאפילו אם עומד בכ"ט באלול ואומר שנה זו כיון שתחשך והגיע תשרי מותר, ואין

¹ שו"ע ונו"כ יו"ד רכ ו

² שו"ע ונו"כ שם ז

³ ש"ך שם יד

⁴ ש"ך שם ט מהמרב"ח בתשובה שם ועיין וכתוב בתשובת מבי"ט ח"ב סי' ק"ד דף נ' ע"ג

⁵ המבי"ט בתשובה שם, וכתב עליו הש"ך שם שאינו מכורה.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

אומרים שמא כיון עד ניסן שהוא גם כן ראש השנה לכמה עניינים, שבנדרים הולכין אחר לשון בני אדם.

וכן אם היה⁶ עומד בתוך השנה קודם אדר ולא ידע שתתעבר השנה ואמר שנה אחת או שנה סתם, ואחר כך נודע שנתעברה השנה, אסור י"ג חדשים מיום ליום, ולא אמרינן לא היתה דעתו על שנה מעוברת אלא בסתם השנים שהם שנים עשר חדש, שבנדרים הלך אחר לשון בני אדם, ובלשון בני אדם בין פשוטה בין מעוברת קרויה שנה, וזה נמי כיון שאמר שנה כוונתו היה לשנה תמימה כמו שיהיה הן פשוטה הן מעוברת.

וכן אם עמד בחורף ואמר שנה זו, והיא מעוברת אף על פי שלא ידע שהיא מעוברת אסור עד תשרי, ולא אמרינן שאדר שני יעלה לו במקום אלול.

ג. אמר יין שאני טועם יובל... שנת חמשים כלפני חמשים

אמר יובל זה אסור בשאר שני היובל, ובשנת חמשים עצמה⁷. ואם אמר יובל סתם אסור חמשים שנה מעת לעת⁸.

ג. יובל אינו עולה למנין שבוע

ממה שנאמר (ויקרא כה פסוק י) וְקַדְשֶׁתֶם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה לְמַדּוֹ חֲזוּל שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים אֶתְּהָ מוֹנָה וְאִי אֶתְּהָ מוֹנָה שְׁנַת חֲמִשִּׁים אַחַת לְשִׁמִּיטָה הַבְּאֵה, וּמִמִּילָא שְׁאִינוּ נִמְנָה גַם לְסוֹף הַקּוֹדֶמֶת וּלְפִיכֵךְ אָמְרוּ שְׁנַת יוֹבֵל⁹ אֵינָה עוֹלָה מִמִּנְיֵן שֶׁבַע שְׁנוֹת הַשְּׁמִיטָה, אֲלֵא שְׁנַת תִּשְׁעֵי וָאַרְבַּעִים שְׁמִטָה, וְשְׁנַת חֲמִשִּׁים יוֹבֵל, וְשְׁנַת חֲמִשִּׁים וְאַחַת תַּחֲלַת שָׁשׁ שָׁנִים שֶׁל שְׁבֻעַ, וְכֵן בְּכֹל יוֹבֵל וְיוֹבֵל. וַיֵּשׁ רַאשׁוֹנִים שֶׁפָּסְקוּ שְׁעוֹלָה¹⁰.

ואין נ"מ בזה רק בזמן שנהג יובל ולא בזה"ז. שכל הגאונים אמרו¹¹ שמסורת היא בידיהם איש מפי איש שלא מנו באותן השבעים שנה שבין חרבן בית ראשון ובנין בית שני, אלא שמטות בלבד¹² בלא יובל, וכן משחרב באחרונה לא מנו שנת החמשים אלא

⁶ שו"ע ונו"כ שם ז

⁷ רמב"ם הלכות נדרים פרק י הלכה ה

⁸ כן מוכח מהרא"ש שפ"י "אם אמר יובל זה" ועיין כס"מ שם "דאי בשאינו אומר זה בעיא דלא איפשיטא גבי אומר יום ולא אמר זה". ומכיון שאנו נוקטים למעשה באומר יום שהרי זה כיום אחד ושבוע כאומר שבוע אחד כמבואר בשו"ע שם א ג, א"כ ה"ה הכא גבי יובל סתם שיהיה כאומר יובל אחד. וצ"ע,

⁹ רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק י הלכה ז

¹⁰ ע"י תוס' ע"ז מ' ב' ורא"ש שם וראב"ד כאן

¹¹ לשון הרמב"ם שם הלכה ה

¹² מדרבנן. עיין דרך אמונה שם לא

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

שבע שבע בלבד מתחלת שנת החרבן (שאז היה מוצאי שביעית) וכן עולה בגמרא עבודה זרה¹³ חשבון זה שהוא קבלה.

דף סא:

ד. מי שיש לו שתי כיתי בנות משתי נשים ואמר קדשתי את בתי הגדולה ואיני יודע אם גדולה... כולן מותרות חוץ מן הגדולה שבגדולות

מי שיש לו¹⁴ שתי כתות בנות משתי נשים שנשאן זו אחר שמתה זו, וכולן ברשותו לקדשן, כגון שכולן קטנות או נערות, או שכולן בוגרות ונתנו לו רשות לקדשן¹⁵, ואמר למקדש בשעת הקידושין קדשתי לך את בתי הגדולה ואיני יודע אם גדולה שבגדולות אם גדולה שבקטנות אם קטנה שבגדולות שהיא גדולה מן גדולה שבקטנות, כולן מותרות חוץ מן הגדולה שבגדולות, שמן הסתם כיון שאמר בתי הגדולה סתם, לגדולה שבגדולות קמכוין, שאין אדם מכני עצמו לספיקות להזכיר שם גדולה סתם אם לא גדולה שבכולן, שאם ישתכח הדבר שלא יהא בספק¹⁶.

וכן אם¹⁷ אמר לו קדשתי לך את בתי הקטנה ואיני יודע אם קטנה שבקטנות אם קטנה שבגדולות אם גדולה שבקטנות שהיא קטנה מן הקטנה שבגדולות, כולן מותרות חוץ מקטנה שבקטנות, כיון שהזכיר סתם קטנה ודאי לה קמכוין מטעמא דלא מחית איניש נפשיה לספיקא כו'.

ה. עד הקציר עד הבציר עד המסיק אינו אסור אלא עד שיגיע זה הכלל כל שזמנו קבוע ואמר עד שיגיע אסור עד שיגיע אמר עד שיהא אסור עד שיצא וכל שאין זמנו

¹³ בד, ט: אמרי' שם האי מאן דלא ידע בכמה שני בשבוע הוא עומד יחשבו משנת החרבן כללי ביובלי ויוריד מכל מאה ב' שנים שהרי שנת היובל ג"כ מהמנין ופרטי יחשוב בשבועי אלמא אין מורדין שנת היובל בזה"ז.

¹⁴ שו"ע ונו"כ אבהע"ז לו יז

¹⁵ לבוש ומ"ז שם יז אך אם רק חלקם בוגרות אינה בכלל הספק אפילו שוותיה שליח ומיהו אם עשתה שליח לקבל קדושין מפלוני נתבאר לעיל סעיף מ"ז דגם היא בכלל וא"כ אם היא הגדולה שבגדולות היא לבדה מקודשת כמו אם היו כולן בוגרת ונתנו לו רשות. ח"מ שם לו ועיי"ש בב"ש מב

¹⁶ שם ושם

¹⁷ שו"ע ונו"כ שם יח

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

קבוע בין אמר עד שיהא בין אמר עד שיגיע אינו אסור אלא עד שיגיע

אמר¹⁸ קונם יין עד הקציר או עד הבציר¹⁹ או שאמר עד שיהא הקציר או הבציר, אינו אסור אלא עד שיגיע הקצירה או הבצירה בפועל²⁰, לא עד שיגיע זמן הקצירה או הבצירה ואין קוצרים או בוצרים. שכל דבר שאין זמנו ידוע וקבוע ליום מוגבל בכל לשון שיאמר אינו אסור אלא עד שיגיע. שאין אדם מכניס עצמן לאסור בספק כשאין ידוע מתי מתחיל וכמה זמן יימשך²¹.

ובכל מקום זמן הנדר לפי מה שממהרין או מאחרין לקצור בו, ואנו הולכין אחר מקום שעומד בו הנודר בשעת הנדר, אפילו אם הולך הנודר אחר כך אל מקום אחר, בין להחמיר כגון שהלך למקום שממהרין הקציר, שיחמיר להמתין עד הקציר במקום שנדר, בין להקל כגון שהלך למקום שמאחרין אותו שיקל להתיר קודם לכן לפי קציר של מקום שנדר שם.

קציר סתם הוא קציר חטה²², ואם המקום שנדר בו רובו קציר שעורים הולכין אחריו, שודאי מחשיב הוא לאנשי עירו²³ וקורא סתם קציר למה שהוא הרוב בעירו.

ו. עד הקיץ עד שיהא הקיץ עד שיתחילו העם להכניס בכלכלות עד שיעבור הקיץ עד שיקפילו המקצועות... כלכלה של תאנים ולא כלכלה של ענבים

הנודר²⁴ עד הקיץ, זמנו עד שיקוצו הרבה שמכניסין התאנים בכלכלות לא בעוד שיקוצו ארעי.

¹⁸ שו"ע ונו"כ יו"ג רכ יב

¹⁹ קצירה שייך בתבואה ובצירה בענבים ומסיקה בזיתים. ש"ך שם כ

²⁰ ש"ך שם כא

²¹ מ"ז שם ו מהר"ן

²² נראה לי ברור דהיינו לענין התחלה אבל באמר עד סוף הקציר דהיינו שיכלה כל הקציר אפילו של שעורין ודומה לעד סוף האדר. מ"ז שם ח

²³ ול"ד לספק דלעיל נא: בסי' רי"ז ס"ג נבי מלוח וכבוש ולעיל ננ. בנדר מן השמן והוא השו"ע ריז ס"ז דהתם מספקינן במה היתה מחשבתו אם לרוב לשון העיר או לרוב ספוק העיר ואולינן לחומרא אבל הכא ודאי דאחשיב הוא לאנשי עירו וקורא סתם למה שהוא הרוב בעירו. ש"ך שם כד מהלבוש והב"ח.

²⁴ שו"ע ונו"כ שם מז

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

עד שיעבור²⁵ הקיץ, עד שישמרו הסכינים²⁶ שקוצצין בהן התאנים להצניע כדי לקצוץ בהם לשנה הבאה, דהיינו שכבר עבר כל זמן קציצתן בשנה זו²⁷.

ז. הנודר מפירות הקיץ אין אסור אלא בתאנים ... תאנים מיקצצן בידא ענבים לא מיקצצן בידא

הנודר מהקיץ²⁸, אינו אסור אלא בתאנים, שקורין אותם כך.

²⁵ שו"ע ונו"כ שם יז

²⁶ שם במשנה עד שיקפלו המקצועות ופירש הרא"ש היינו סכינים (דכתיב יעשהו במקצועות) שנכפלין ונכנסים לתוך קתיהן כמו תער ולאחר שעבר הקיץ מקפלין אותם ומצניעין לשנה הבאה. באה"ג לח

²⁷ לבוש וש"ך שם כח

²⁸ שו"ע ונו"כ שם ריז כד

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>